

Jaarverslag 2013- 2014

Inleiding

In dit jaarverslag vindt u een overzicht van de activiteiten van de landelijke organisatie, de werkzaamheden van het landelijk bestuur, het bureau, de verschillende werkgroepen en verslagen van onze vertegenwoordigers in andere organisaties.

Aan het eind van elke paragraaf van dit jaarverslag staat ook wat er dit jaar is ingezet voor verbetering en verandering. Dit overzicht geeft ook iets van de processen en plannen weer die in gang zijn gezet, maar nog niet afgerond zijn.

Door uitvoering van het beleid en het zorgvuldig omgaan met onze middelen en mensen zijn er veranderingen in de werkzaamheden ten opzichte van vorige jaren, m.n. de verhuizing in juni 2013 heeft invloed gehad op de manier van werken.

De grootste gebeurtenis van het afgelopen jaar was natuurlijk het besluit en de voorbereiding van onze naamswijziging naar Vrijzinnigen Nederland op de Algemene Vergadering 10 mei 2014 in Rotterdam. De naamswijziging was ook de oorzaak voor het nieuwe logo en de aanzet tot de nieuwe website. Dit hele proces is zeer arbeidsintensief geweest.

In dit verslag gaan wij uit van de dubbele taak die onze landelijke organisatie van oudsher heeft: het ondersteunen van de afdelingen en het versterken van het vrijzinnig geluid in de Nederlandse samenleving.

Het ondersteunen van de afdelingen is gericht op het ondersteunen van het functioneren van afdeling en van het samenspel tussen, leden, bestuur en voorgangers.

Het verslag over de activiteiten voor het in stand houden van het netwerk gaat in op zowel oude als nieuwe verbanden die wij als organisatie op landelijk niveau onderhouden.

Het bestuur en bureau vervullen de nodige administratieve werkzaamheden die het bestaan van de vereniging ook dit jaar mogelijk maakten. Op dit punt zijn nieuwe ontwikkelingen m.n. de ANBI die wij nauw in de gaten houden.

Met de activiteiten rond de communicatie is gewerkt aan het versterken van het verband tussen de afdelingen en de leden en de besturen van de afdelingen. In de activiteiten voor de publiciteit werken wij aan landelijke naamsbekendheid.

1. Ondersteuning van de afdelingen

De vragen van de afdelingen om ondersteuning zijn heel verschillend en zijn zeker ook dit laatste jaar veranderd. Naast de vragen om ondersteuning van vitaliseringsprocessen zijn er nu ook veel vragen afkomstig van afdelingen die rustig willen voortbestaan, of binnen afzienbare tijd willen afbouwen. Dat vraagt om een andere inzet en benadering die wij inventariseren en waar wij van leren. Veel vragen blijven maatwerk. De grootste verandering die er heeft plaatsgevonden in het ondersteunen van de afdelingen is dat de afdelingen uitgenodigd worden om op het bureau langs te komen. Bestuursleden en de medewerkers op het landelijk bureau besparen zo tijd. De keerzijde is dat bestuursleden en bureaumedewerkers minder bezoeken afleggen in de afdelingen.

1.1. Ondersteuning bij aanstelling van nieuwe voorgangers

Met de afdelingen Bennekom, Bilthoven, Midden-Drenthe, Schiedam, Rotterdam, Velp, Varsseveld, Baarn en Brielle is dit verenigingsjaar contact geweest rondom de procedure voor het aanstellen van een nieuwe voorganger. De algemeen secretaris was sparringpartner voor voorzitters en besturen en ondersteunde op verzoek sommige afdelingen intensiever.

1.2 Ondersteuning bij problemen rond bestuur en voorgangers

Het landelijk bestuur moet statutair toestemming verlenen bij het beëindigen van een overeenkomst van opdracht door de afdeling. Dit jaar waren er verschillende aanvragen voor vermindering van uren van voorgangers. Meestal bepaalt de financiële situatie de beslissing, maar soms blijven er vragen en gaat het LB met voorganger en bestuur in gesprek. Dit jaar gebeurde dit verschillende keren.

1.3 Ondersteuning van afdelingen in vacaturetijd

Twee afdelingen zonder voorganger beraden zich intensief over hun toekomst

1.4 Ondersteuning voor afdelingen met conflicten

Dit jaar bleef het aantal conflicten in de afdelingen beperkt tot één. Hierin heeft het landelijk bestuur ook met juridische hulp ondersteuning gegeven.

1.5 Ondersteuning bij het veilig stellen van de ANBI status

Verschiedende afdelingen hebben hun beleidsplan en jaarrekening nog niet op hun website. Voor een ANBI status is dat vereist. Het landelijk bestuur heeft hierin ondersteund en hielp ook verschillende afdelingen door het doorverwijzen naar de benodigde landelijke gegevens die op de landelijke website staan.

1.6 Ondersteuning bij innovatie

Een jaar geleden is er € 100.000 vrij gemaakt uit het landelijk vermogen om afdelingen met innovatieprojecten te ondersteunen. Er zijn 9 aanvragen gedaan. Een adviesgroep bestaande uit de secretaris van het landelijk bestuur, twee leden van afdelingsbesturen en een voorganger beraden zich over de toekenning van de aanvragen. De eerste tranche is afgesloten, een tweede tranche kan eventueel volgen. Dit initiatief loopt door in het komende verenigingsjaar.

1.7 Verbetering van de ondersteuning

Op de Algemene Vergadering van mei 2014 is besloten een brief van de afdelingen uit Achterhoek-Twente met een noodkreet over hun situatie rond te sturen aan alle afdelingen met de vraag of zij deze herkennen. Op deze brief zijn 10 reacties gekomen en een vervolgtraject is ingezet, waarin we met elkaar kijken hoe we deze afdelingen het beste kunnen ondersteunen. De vragen liggen op drie gebieden: het niet meer kunnen vinden van nieuwe bestuursleden, de exploitatie en onderhoud van het gebouw en de financiële positie. Dit is voor besturen en afdelingen een hele moeilijke situatie waarvoor wij met elkaar het komende jaar oplossingen moeten vinden.

2. Ondersteuning van de voorgangers

De voorgangers worden niet alleen als team ondersteund door de landelijke vereniging ook op individuele basis probeert het landelijk bureau de voorgangers te ondersteunen.

2.1 Ondersteuning van de voorgangers bij het aangaan van de overeenkomst van opdracht

Dit jaar waren er meer voorgangers die op een andere wijze in afdelingen willen werken dan volgens de landelijke afspraken van de Centrale Regeling. Dat vergt veel inzet van het landelijk bureau en de voorgangers om een oplossing te vinden waarmee iedereen tevreden is. De bespreking met de nieuwe voorganger van Midden-Drenthe en het bestuur van deze afdeling bracht verrassend nieuwe inzichten die meegenomen worden naar de werkgroep herziening Centrale Regeling. Veel voorgangers die van buiten komen zijn niet bekend met onze Centrale Regeling (CR). Op de website staat de CR nu onder 'Werken bij Vrijzinnigen Nederland'.

2.1.1 Ondersteuning bij conflicten

In twee gevallen ondersteunde het landelijk bestuur de voorganger bij een conflict in de afdeling.

2.3 Ondersteuning bij publiciteit

De nieuwe website biedt de gelegenheid aan voorgangers om meer publiciteit voor hun activiteiten en publicaties te vragen. Nog niet alle voorgangers maken hier gebruik van.

Ook bij landelijke activiteiten werden voorgangers betrokken. Twee voorgangers, Marianne Zandbergen en Mary Bregman, namen deel aan de spreekwedstrijd in Paradiso en werden genoemd in het artikel over dit evenement in Trouw.

2.4 Convent en Bijtanken

De algemeen secretaris is lid van het conventsbestuur en woont de bestuursvergaderingen en Bijtanken bij.

2.5 Nieuwe voorgangers

Dit jaar zijn twee nieuwe voorgangers op het landelijk bureau geweest. Nieuwe voorgangers worden uitgenodigd voor een consentgesprek met de algemeen secretaris en de voorzitter van het conventsbestuur op het landelijk bureau en krijgen informatie en materiaal over de landelijke organisatie en haar mogelijkheden.

2.6 Verbetering

Begin dit jaar is de werkgroep herziening Centrale Regeling van start gegaan. De werkgroep heeft meer tijd nodig door voortschrijdend inzicht. Er is veel dat grondig herzien moet worden. Ook personele wisseling in de werkgroep vroeg om een nieuwe inwerkperiode. De werkgroep voltooit haar werk in het komende verenigingsjaar. De herziene centrale regeling moet meer zekerheid voor voorganger en duidelijkheid voor afdelingen opleveren.

3. Onderhouden van het netwerk van de vereniging

Vanouds onderhouden het landelijk bestuur en het landelijk bureau de contacten op nationaal en internationaal niveau. Op het landelijk bureau worden niet alleen de berichten en bladen van de afdelingen gelezen, maar ook de bladen en publicaties die van belangrijk waren voor de Vrijzinnigheid in Nederland. Een nieuw onderdeel is het bekijken van de verschillende websites. Naast de reguliere vergaderingen waren er dit jaar bijzondere ontmoetingen:

3.1 Voorzitters- en functionarissenoverleg

De algemeen secretaris en de bureaucoördinator woonden de vergaderingen van het functionarissenoverleg en het voorzitters- en functionarissenoverleg bij. Dit jaar waren dat 6 vergaderingen samen met de functionarissen van de Algemene Doopsgezinde Sociëteit, het Apostolisch Genootschap, de Remonstranten en de Vereniging voor Vrijzinnig Protestantisme. De bureaucoördinator maakte samen met Margaret van Beek-den Hoed deel uit van de voorbereidingscommissie voor de gezamenlijke Inspiratiedag 2015. De bureaucoördinator werkt mee aan de website www.zininopvoeding.nl, een coproductie voor ouders met zingevingsvragen in de opvoeding.

3.2 Stichting Stimulering Vrijzinnig Gedachtegoed (st. SVG)

De algemeen secretaris woonde samen met de voorzitter van het landelijk bestuur de vergaderingen bij van de stichting Stimulering Vrijzinnig Gedachtegoed (st. SVG). Deze stichting is een samenwerkingsverband van Doopsgezinden, Remonstranten en Vrijzinnigen Nederland voor het tot stand komen van de nieuwe vrijzinnige leerstoel. De stichting Seniorenhuisvesting Zuid Veluwe stelt zich in de komende jaren garant voor de financiering van een bijzonder hoogleraar vrijzinnig theologie aan de Universiteit van Humanistiek. Dat heeft dit jaar veel voorbereiding gekost. Ook organiseerde de st. SVG een bijeenkomst van het Vrijzinnig Universitair Netwerk en initieerde zij het

project 'Digitale pelgrimage', een conferentie voor alle vrijzinnige voorgangers in Nederland in het najaar van 2015.

3.3 Raad van Kerken

De algemeen secretaris woonde de vergaderingen van de Raad van Kerken zoveel mogelijk bij. Zij schreef op verzoek van de Raad een kort overzicht van de praktijk van het avondmaal/brood en wijn delen in onze vereniging. Dit verslag is ook doorgestuurd naar de afdelingen. Verder waren de onderwerpen die de Raad bespreekt o.a. de situatie van christenen in het Midden Oosten en Syrië, de assemblee van de Wereldraad van Kerken in Busan, Apostoliciteit, ambt en missionair kerk zijn, apostoliciteit en gender, een Veilige Kerk, over preventie seksueel misbruik in de Kerken en het doel van de oecumene.

Het landelijk bestuur stemde in met de ondertekening van de gezamenlijke verklaring van kerken in Nederland 'De kerk hoort een veilige plek te zijn'.

3.4 ICUU

De secretaris van het bestuur en de algemeen secretaris woonden de bijeenkomst van de ICUU in New York bij. Zij deden daarover uitvoerig verslag in Ruimte. De komende bijeenkomst van de assemblee is in 2016 in Nederland.

3.5 Overige vertegenwoordigingen

De verslagen van onze vertegenwoordigers bij de International Association for Religious Freedom, de Interkerkelijke Stichting voor het Kerklied, de Media Advies Commissie van de IKON, de Vrijzinnig Protestantse Stichting voor Bejaardenzorg, het Interkerkelijk Contact in Overheidszaken algemeen en onderwijs, het Protestants Centrum voor het Godsdienstig Vormings Onderwijs op openbare basisscholen en de stichting Allegoeds vindt u verderop.

Via de nieuwsbrief en Ruimte zijn er verslagen en inzichten gedeeld die de bovenstaande bijeenkomsten betreffen. De communicatie over ons netwerk moet komend jaar uitgebreid worden.

4. Bestuur en bureau

4.1 Financiële administratie

Dit jaar is de financiële administratie naar het Kantoor Kerkelijke Administraties (KKA) gegaan. Dat vergde de nodige inspanning van de nieuwe penningmeester en het LB. De financiële commissie van advies heeft de nieuwe penningmeester bij deze overgang en het inwerken dit jaar intensief begeleid.

4.2 Archief van onze vereniging

Sinds de verhuizing is er het plan het archief zoals dat op zolder lag op geslagen over te brengen naar het Centraal Archief in Utrecht. Dat heeft veel werk gekost, niet alleen van het landelijk bureau, maar ook van vrijwilligers.

4.3 ANBI regelingen

De (oud-)bestuursleden Wendelmoet Koek en Willem Würdeman en de bureaucoördinator woonden verschillende vergaderingen bij van het CIO, het interkerkelijk contact in overheidszaken. Belangrijke onderwerpen voor onze vereniging waren de ontwikkelingen rondom de ANBI en de ledenadministratie en de privacywetgeving. Alle relevante gegevens uit deze vergaderingen zijn doorgegeven aan de afdelingen.

4.4 Werkgroep beleidsplan

De werkgroep beleidsplan bestaande uit Marieke de Vries-Hofman (afdeling Veenendaal), Marjan Hengeveld (algemeen lid), Jannes Hoeksema (afdeling Hatterm/Wezep/Hattermerbroek), de voorzitter, Ineke Jacobsen Jensen, en de algemeen secretaris hebben na enkele intensieve sessies een concept beleidsplan samengesteld.

5. Publiciteit en communicatie

De Algemene Vergadering nam op 10 mei 2014 het document aan 'Voor meer publiciteit en communicatie'. Daarin is een besluit genomen over de nieuwe naam, de vernieuwing van de website, de ondersteuning van websites van afdelingen door het LB en verschillende nieuwsbrieven. Liesbeth van der Brink (St. Allegoeds) en Kim Nijland (Zinweb) hebben inmiddels afscheid genomen van de werkgroep die meegedacht heeft in dit traject. Wendy de Graaff en Gert van Daalen denken mee in de online werkgroep. De dit jaar voorgenomen besluiten worden geleidelijk aan ingevoerd.

5.1 Nieuwe naam

Op 1 september bij de lancering van de nieuwe website en het nieuwe logo is de nieuwe naam landelijk aangekondigd door het sturen van verschillende persberichten. Daarop kwamen verschillende reacties. Zinweb en andere religieuze websites namen het bericht over, het Nederlands dagblad, Trouw en Geloven in Nederland plaatsten een uitgebreider artikel.

5.2 Nieuwe website

De nieuwe website biedt veel mogelijkheden. De filmpjes van afdelingen, de gezichten van voorgangers, de landelijke activiteiten en nog veel meer. Nog niet alle mogelijkheden zijn volledig benut. De website zal komend jaar verder gevuld en uitgewerkt worden. Verschillende afdelingen zijn ondersteund bij het vernieuwen van hun eigen website.

5.3 Ruimte/Mens en Tijd

De redactie van Ruimte/Mens en Tijd heeft dit jaar vier themanummers geschreven en samengesteld: religie en literatuur, euthanasie levenseinde, internationale vrijzinnigheid en samenwerking, Anne Zernike. Vooral op het themanummer over Anne Zernike kwamen veel positieve reacties binnen. Er is een begin gemaakt met de evaluatie van Ruimte, daarvoor is een enquête met het magazine meegestuurd, er kwamen 100 reacties. De resultaten van deze enquête zijn onderwerp van gesprek in een bestuursvergadering met de redactie van Ruimte/Mens en Tijd komend jaar.

5.4 Nieuwsbrieven

De landelijke nieuwsbrieven zijn vernieuwd en er is dit jaar intensiever op ingezet. Er zijn dit jaar vijf nieuwsbrieven verstuurd via Mailchimp aan de afdelingen en aan alle mensen die zich hebben ingeschreven. Ook aan de voorgangers is een aparte nieuwsbrief verstuurd.

5.5 Zinweb

Regelmatig stonden er berichten over en van Vrijzinnigen Nederland op de website www.Zinweb.nl. De algemeen secretaris schreef dit jaar regelmatig een column voor het onderdeel Zinblog.

5.6 Landelijke publiciteit

Dit jaar zijn er twee momenten geweest waarin de vereniging in de landelijke dagbladen kwam. Het artikel over de spreekwedstrijd in Paradiso in het Nederlands dagblad 13 juni 2014 en in Trouw 16 juni 2014. En rondom de nieuwe naam in Nederlands Dagblad 2 september 2014 en in Trouw 26 september 2014. Verschillende websites namen de persberichten over.

6. Landelijke projecten

6.1 Project Anne Zernike

Anne Zernike is het eerste landelijk project. Het is tot stand gekomen door samenwerking met een afdeling (Rotterdam), het Bijbels Museum, Paradiso en de promovendus Froukje Pitstra. De stichting Seniorenhuisvesting Zuid Veluwe en de afdeling Rotterdam hebben de middelen voor dit project beschikbaar gesteld. Het project loopt vanaf de AV op 10 mei tot het najaar 2014 en het omvat landelijke en plaatselijke activiteiten. Het doel is: onze geschiedenis bekender maken, vrijzinnig pioniersschap voor het voetlicht brengen en aandacht besteden aan de belangrijke rol die kunst vervult in de hele geschiedenis van de vrijzinnigheid. Een volledig overzicht van het project zal dit najaar geschreven worden. Het project is ook een eerste van de extern gefinancierde projecten waardoor wij kennis opdoen met het op deze wijze werken. De evaluatie zal met alle betrokkenen dit najaar plaatsvinden.

6.2 Project Archief

Per 1 november is het archief over de periode 1984-2004 geïnventariseerd en overgebracht naar het Rijksarchief in Utrecht. Daar wordt het toegevoerd aan de rest van het archief van de vereniging dat daar opgeslagen is. Van dit archief moet ook nog een groot deel geïnventariseerd worden. Het landelijk bestuur beraadt zich over een nieuw project om deze werkzaamheden extern te kunnen financieren.

Wies Houweling
algemeen secretaris